

СТАН ДОСЛІДЖЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ СКЛАДОВОЇ ФАХІВЦІВ ІЗ ТРУДОВОЇ ПІДГОТОВКИ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ПРЕСІ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст.

У статті окреслено наукові статті авторів у педагогічній пресі радянського часу («Радянська педагогіка», «Радянська школа», «Політехнічне навчання», «Школа і виробництво», «Знання і праця») та незалежної України («Вища школа», «Шлях освіти», «Трудова підготовка в закладах освіти», «Післядипломна освіта в Україні») 1950-1990-х роках ХХ століття, що були присвячені різним аспектам теорії і практики формування освітньої складової фахівців із трудової підготовки. Аналіз періодичних видань дав можливість зробити висновок, що стан дослідженості зазначеної проблеми не носив структурного характеру, що обумовлює актуальність даної теми дослідження.

Ключові слова: фахівці із трудової підготовки, освітня складова, педагогічна преса, стаття.

Постановка проблеми. Одним із важливих джерел наукової інформації є педагогічна преса. Науковці, здійснюючи історико-педагогічні дослідження, вивчають пресу певного історичного періоду, в якій відзеркалено певні наукові пошуки та події в педагогічному середовищі. Проводячи актуальне дослідження для сучасної педагогічної теорії і практики з питання формування освітньої складової освітян, ми також звернулися до аналізу фахових журналів і газет періоду 50-ті роки ХХ – початку ХХІ ст.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що ґрунтовне висвітлення загальних проблем, пов'язаних з підготовкою майбутніх вчителів трудового навчання до практичної діяльності містять роботи таких учених радянської доби та часів незалежності: Б. Бухалов, О. Гедвілло, Н. Калініченко, О. Любар, В. Моляко, В. Сидоренко, Б. Сименач, Н. Слюсаренко, Д. Сметанін, В. Стешенко, Л. Стуканов, Г. Терещук, Д. Тхоржевський, В. Шутяк та ін.

Формулювання мети статті. Мета статті – на підставі вивчення педагогічної преси другої половини ХХ ст. окреслити стан дослідженості проблеми формування освітньої складової фахівців із трудової підготовки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вагомий масив інформації щодо висвітлення питання освітнього рівня вчителя зберігається на сторінках педагогічних періодичних видань.

Вивчення педагогічної преси, відповідно до хронології обраного періоду, дозволяє окреслити стан дослідженості питання навчання фахівців із трудової підготовки у системі професійної освіти. Аналіз засвідчив, що підготовка вчителів цього профілю у 50-х рр. ХХ ст. не здійснювалась, оскільки трудове навчання у школах було видалено із навчального плану і повернено лише у 1954-56 роках. Проте, наукова дискусія з цього приводу тривала. Так, наприклад, на сторінках науково-теоретичного журналу «Радянська педагогіка» більшість статей присвячено загальним питанням підготовки вчителів до виконання функціональних обов'язків у школі і лише деякі стосувалися саме вчителів трудового і виробничого навчання, креслення. Це статті таких авторів: А. Арсеньєва «Підготовка студентів фізико-математичних факультетів до здійснення політехнічного навчання у школі», У. Нішаналієва «Питання підготовки вчителя праці в історії педагогічної освіти», А. Русько «Досвід підготовки вчителів широкого профілю в Українській РСР», Н. Суворова «Підготовка вчителів фізики в педагогічних інститутах до здійснення політехнічного навчання в школі», Н. Ткаченко «Про підготовку вчителів малювання, креслення і праці», Є. Хватової «Робота із студентами на агробіостанції», А. Хлестова «Про підготовку вчителів малювання, креслення і праці для політехнічної школи» та ін.

Активне обговорення проблем з підготовки педагогічних кадрів продовжувалося і на шпальтах інших журналів та газет. Так, у науково-педагогічному журналі «Радянська школа» у розділі «Педагогічна освіта» та «Трудове навчання та профорієнтація» науковці зосереджували свою увагу на різноаспектних вимогах до освітнього рівня вчителів, у тому числі фахівців із трудової підготовки: Н. Амеліна «Організація і проведення лабораторно-практичних занять з педагогіки», С. Антоненко «Формування в студентів педагогічних умінь», А. Бойко «Про поліпшення професійної підготовки вчителя», М. Бойко «Про шляхи підвищення ефективності педагогічної практики», Л. Бондарчук «Підготовка студентів до профорієнтаційної роботи», Т. Васильєва «Керована академічна самостійність», Л. Велитченко «Входження» у спеціальність», А. Глущенко «Педагогічні задачі при

вивченні педагогіки», М. Грицай, В. Наділько «Педагогічна практика як важлива складова підготовки вчителів середньої школи в університеті», В. Демиденко «Виявлення і розвиток педагогічних нахилів та умінь», П. Дзюба «Автоклас підготовки водіїв-аматорів», М. Духовна «Підготовка майбутнього вчителя до використання технічних засобів навчання в школі», О. Кавуров «Виховання професійно-педагогічних якостей у студентів університету», О. Кондратюк «Розвиток творчої активності студентів», Л. Кондрашова «Формування в майбутніх учителів педагогічного професіоналізму», І. Кривонос «Формування вмінь осмислювати передовий досвід», П. Кушнар «Обласний інститут удосконалення і атестація вчителів», Л. Лошакова «Активізація самостійної роботи студентів на практичних заняттях», В. Курило «Психолого-педагогічна підготовка майбутніх учителів», І. Міщенко «З досвіду організації підвищення кваліфікації педагогічних кадрів», П. Москвич «Система роботи інституту удосконалення вчителів з методичними кабінетами», Л. Момот «Лекція: проблеми співробітництва», Н. Мудрогеля «Підготовка вчителя: наш досвід і завдання», Г. Нагорна «Вироблення в студентів умінь аналізувати педагогічні ситуації», І. Рейнгард, Б. Гохват «Зв'язок університету з школою у професійній орієнтації учнів», В. Сагарда «Система підготовки педагога в умовах держуніверситету», Р. Семернікова, В. Левіна «Педагогічні вузи і підвищення кваліфікації вчителів», Р. Скульський, І. Нартова «Шляхи формування науково-педагогічних інтересів студентів», О. Таненко «Профорієнтація у процесі трудового навчання», Є. Павлютенков «Підготовка студентів пединститутів до профорієнтаційної роботи в школі», Є. Петухов «Дослідницька робота студентів як засіб їх педагогічної адаптації», О. Переход «До питання про наступність між середньою і вищою освітою», І. Прус «Особливості методики вивчення курсу «Вступ до педагогіки»», Д. Тхоржевський «Вимоги до уроку трудового навчання», Г. Удовиченко, А. Плахова «Науково-дослідна робота студентів – майбутніх учителів», Т. Шашло «Важливі аспекти зв'язків педвузу зі школами», Л. Шевченко «Педагогічну практику студентів – на рівень сучасних вимог», П. Шевченко «Професійна спрямованість навчання у педвузі», Т. Яценко «Спілкування педагога з учнями», Т. Яценко, Н. Тарасевич, Т. Кислих, Н. Кирпенко «Активне соціально-психологічне навчання в спецкурсі «Основи педагогічної майстерності»». За часів незалежної України науково-методичний журнал перейменовано на «Рідна школа», проте в ньому і до сьогодні висвітлюються питання професійного росту вчителів, наприклад, це статті: М. Левківський «Критерії та рівні розвитку відповідального ставлення до праці», О. Любар, Д. Федоренко «Розвиток вищої педагогічної освіти України в ХХІ столітті. Концепція», Д. Пашенко «Підготовка вчителя до гуманістичного виховання», Н. Протасова «Про теорію навчання учителя», Б. Степанишин «Система педагогічної освіти» та ін.

Більш вузької спеціалізації, розрахований саме на фахівців трудової підготовки був науково-методичний журнал «Політехнічне навчання». У 60-х р. він змінив назву на «Школа і виробництво», а з 1994 року на теренах України виходив як «Трудова підготовка в закладах освіти». Він був спеціалізованим інформаційним джерелом, що розкривав вимоги до вчителів пов'язаних із трудовим та виробничим навчанням, розкривав досвід роботи перших створених індустріально-педагогічних факультетів, містив цінні поради щодо організації навчально-виховного процесу в школі, важливу науково-методичну та статистичну інформацію щодо формування освітньої складової фахівців із трудової підготовки в різні періоди тощо. Широке коло радянських науковців та педагогів-практиків були дописувачами цього журналу. Вони різносторонньо окреслювали питання теорії і практики формування освітньої складової фахівців із трудової підготовки (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Статті дописувачів науково-методичного журналу «Політехнічне навчання» («Школа і виробництво», «Трудова підготовка в закладах освіти»), що пов'язані із висвітленням питання формування освітньої складової фахівців із трудової підготовки (1950-1999 рр.)

№	Автор	Назва статті	Рік, №
<i>«Політехнічне навчання»</i>			
1	Атутов П.	Общеобразовательное и профессиональное значение производственной практики	1957, № 4
2	Духовний І.	Общее, политехническое и профессиональное образование	1957, № 4
3	Хватова Е.А.	Организация практики студентов на агробиологической станции пединститута	1957, № 4
4	Золотарь К.	Некоторые вопросы методической работы с учителями в связи с политехническим обучением	1957, № 9
5	Киндрат К.	Методическое объединение преподавателей предметов политехнического цикла и производственного обучения	1957, № 8
6	Рабинович Ц., Фролов І.	Производственная практика студентов-физиков педагогического института	1957, № 8
7	Орлов А. Г.	К вопросу о подготовке учителей для осуществления политехнического обучения в школе	1957, № 10

№	Автор	Назва статті	Рік, №
8	Лында А. С.	Некоторые итоги подготовки будущих учителей по основам производства в педагогических институтах	1957, № 12
9	Поликанов А. А., Манев Г. С.	Политехническое обучение при расширенном профиле специализации	1958, № 1
10	Крит Г.И.	О месте практических занятий в системе дисциплин политехнического цикла	1958, № 6
11	Кобзев М.С., Борисов П.Г.	Студенты-физики – руководители кружковой работы в сельских школах	1958, № 7
12	Лында А.С.	Заочная подготовка учителей по основам производства	1958, № 7
13	Романова Е.Г.	Об организации и проведении практики студентов педвузов по «Основам сельского хозяйства»	1958, № 8
14	Андронников В.	Про перестройку лаборатории электротехники в педагогических институтах	1958, № 10
15	Матюха Н.Ф.	О путях изучения основ производства	1958, № 11
16	Михайлов А.	Повысить роль учителя в педагогических исследованиях	1958, № 11
17	Оксамытный П.Ф.	Против односторонности политехнического обучения	1958, № 11
18	Тюрин Н. И., Шарапов Б. Я.	Подготовка студентов педвуза к осуществлению политехнического обучения в школе	1958, № 12
19	Грибенко С. М.	Изучение автомобиля и трактора в педагогическом институте	1959, № 1
20	Фарзетдинов М. М.	О производственной практике студентов педагогических институтов	1959, № 2
21	Артемьев В. П.	О методике обучения студентов педагогических институтов в механических мастерских	1959, № 3
22	Лобан-Жученко М.Б.	О подготовке инженерно-педагогических кадров	1959, № 6
23	Месснер Э.	Практические занятия со студентами по планированию учебно-опытного участка	1959, № 7
24	Лында А.С.	Подготовка учителей по техническим и сельскохозяйственным дисциплинам	1959, № 9
25	Артемьев В.	Изучение металлорежущих станков на лабораторных занятиях в механических мастерских	1959, № 9
26	Провоторхов В.С.	Лабораторные работы по тепловым двигателям в педагогическом институте	1959, № 10
27	Шабалов С. М.	О соединении и связи образования с производительным трудом	1959, № 12
28	Мжельский Н.И.	Проведение лабораторных занятий в педагогическом институте	1960, № 1
<i>«Школа і виробництво»</i>			
29	Платонов А. В.	Некоторые вопросы преподавания основ сельского хозяйства в педагогических вузах	1960, № 1
30	Жиделев М. А.	К вопросу о соединении и связи образования с производительным трудом	1960, № 3
31	Касабов Ш. М.	Практические и лабораторные занятия по методике основ производства в педвузе	1960, № 5
32	Степаненко Ю.А.	Изучение студентами педвуза экономики промышленных предприятий	1960, № 9
33	Голоднов М.Н.	Курс «Машиноведение» в педагогическом институте	1960, № 11
34	Стуканов Л. А.	Из опыта подготовки учителей черчения в порядке второй специальности	1960, № 11
35	Созинов А.И.	Преподавание мотодела	1961, № 1
36	Маркушевич А.И.	Некоторые вопросы подготовки и повышения квалификации учителя	1961, № 3
37	Лисенко Б. И., Мигляченко А. Ф	О работе курсов переподготовки учителей	1961, № 4
38	Лында А.С.	Первые итоги работы индустриально-педагогических факультетов	1961, № 4
39	Жученко А. П.	Из опыта работы с учителями труда	1961, № 4
40	Москалев А.	Семинар для учителей на заводе	1961, № 7
41	Нефедов С.	Из опыта подготовки учителей труда	1961, № 7
42	Фатьянов В.	Список литературы по политехническому обучению и профессиональной подготовке	1961, № 9

№	Автор	Назва статті	Рік, №
43	Аксенов Д., Моргулис П.	Подготовка преподавателей политехнических и профессионально-технических дисциплин	1961, № 10
44	Волков А.В.	Повысить качество подготовки учителей по основам сельского хозяйства	1961, № 11
45	Знаменский А.М.	К вопросу о правильном подходе к полевой практики в пединституте	1961, № 11
46	Вершков В.Д., Лумельский В.Ф.	Готовить учителей в тесной связи со школой	1961, № 12
47	Старовский А.Е.	О подготовке учителей сельской средней школы с производственным обучением на агробиологических факультетах педагогических институтов	1961, № 12
48	Калагастов В. Г.	О подготовке учителя на индустриально-педагогических факультетах	1961, № 12
49	Киплюк Н. А.	Содержание технических дисциплин в пединститутах должно соответствовать задачам школы	1961, № 12
50	Шастов А.С.	О подготовке учителей трудового обучения	1968, № 1
51	Пеннер Д.И., Чернявский К.А.	О подготовке руководителей технических кружков	1970, № 11
52	Старовский А.Е.	Всесоюзное совещание по теме «Совершенствование подготовки учащихся к труду механизатора сельского хозяйства»	1977, № 12
53	Хворостов А.С.	Руководителям кружков декоративно-прикладного искусства	1978, № 7
54	Селянко С.Г.	Планирование производственной практики студентов	1978, № 6
55	Тхоржевский Д. А.	Всесоюзное совещание по вопросам методической подготовки учителей общетехнических дисциплин	1978, № 9
56	Сазонов А.Д.	Подготовка студентов к работе по профориентации школьников	1978, № 9
57	Крючков А.Ф.	О подготовке учителей труда	1979, № 1
58	Жилиев Г.Е.	Трудовая подготовка студентов	1979, № 1
59	Селянко С. Г., Кеян Р. Р.	Практикум по труду для студентов педвуза	1979, № 1
60	Тхоржевский Д. А.	Совещание по вопросам подготовки учителей труда для сельской школы	1979, № 3
61	Семыкин Н.П.	Роль педагогической науки в улучшении трудовой подготовки и профориентации школьной молодежи	1979, № 6
62	Гречишников Ю.А., Кравец Д.И.	Подготовка студентов к обучению школьников труду механизатора	1979, № 8
63	Ревенко Г.П.	Повышать профессиональный уровень учителей труда	1979, № 8
64	Хворостов А.С.	Декоративно-прикладные работы студентов	1979, № 10
65	Коростелева А.М.	Докурсовые и послекурсовые задания для учителей обслуживающего труда	1979, № 12
66	Тхоржевский Д. А.	Резервы улучшения подготовки учителей трудового обучения	1980, № 11
67	Селянко С.Г.	Дипломное проектирование по машиноведению на общетехническом факультете	1981, № 3
68	Белозерцев Е.П.	Состояние и перспективы подготовки учителей общетехнических дисциплин	1981, № 4
69	Тхоржевский Д.А.	Кабинет методики трудового обучения в пединституте	1981, № 4
70	Беспалько В.П.	Как улучшить подготовку учителя труда?	1981, № 7
71	Беспалько В.П.	Как улучшить подготовку учителей труда?	1981, № 7
72	Монтаков В.А., Пономарев В.П.	Производительный труд-основной путь овладения студентами сельскохозяйственной техникой .	1981, № 7
73	Самофал Я.В.	Переподготовка учителей и инспекторов трудового обучения в ИУУ	1981, № 9
74	Тхоржевский Д.А., Сименач Б.В.	Студентам ОТД-конструкторско-технологические знания и умения	1981, № 10
75	Каданер Л.И., Ярмоленко Г.Н.	Подготовка студентов к профориентационной и природоохранительной работе в сельской школе	1981, № 12
76	Монтаков В.А.	Специальная подготовка учителей труда для сельской школы	1982, № 4

№	Автор	Назва статті	Рік, №
77	Кротова С.А., Раскатова А.А.	Подготовка студентов к руководству сельскохозяйственным трудом школьников	1982, № 7
78	Магера Р.В., Гарбич Р.И.	Совершенствуем лабораторный практикум по электротехнике	1982, № 10
79	Белозерцев Е.П., Круглов Ю.Г.	Проблемы подготовки учителей труда	1983, № 1
80	Кобозев Н. Н.	Педагогические задачи в методической подготовке студентов факультета ОТД	1983, № 2
81	Галустов Р.А., Ставровский А.Е.	Подготовка студентов к руководству сельскохозяйственным трудом школьников	1983, №3
82	В.В. Колотилов	Готовить студентов к руководству техническим творчеством	1983, №7
83	Плутук А.М.	Организация работы студентов по техническому моделированию	1983, №9
84	Филипп Н.Д., Глейбман Е.Я.	Опыт организации научно-исследовательской работы студентов	1984, № 2
85	Максимова О.Г., Нестеров Н.Н.	Спецкурс «Профессиональная ориентация школьников»	1984, № 7
86	Изьюров Г.В.	Улучшилась практическая подготовка студентов	1984, № 7
87	Нестеров Н.Н., Витязев В.П.	Готовим студентов к работе в сельской школе	1984, № 7
88	Ноздри С., Уранов В.	Индустриально-педагогическому факультету Нижнетагильского госпединститута-25 лет	1984, №9
89	Монтаков В.А.	Работаем по новому учебному плану	1984, №10
90	Лехин Б.Д.	Подготовка студентов к профориентационной работе в школе	1984, №11
91	Тулинцев С.Ю.	Практическая подготовка будущих учителей труда	1986, №2
92	Лисин И.Д.	Курсовая переподготовка учителей – основная форма повышения их квалификации	1986, № 3
93	Озгамбаев О.	Больше помогать учителю труда	1986, № 6
94	Литвинов Б.Д.	Совершенствуем подготовку учителя труда	1986, № 8
95	Бухалов Б. И., Вограменко Я. А., Круглов Ю. Г.	Совершенствование подготовки учителей трудового обучения	1986, № 10
96	Бухалов Б.И., Ростовцев А. Н.	Улучшать преподавание машиноведение и основ производства	1986, №10
97	Касабиева Ф.В.	Методическая помощь трудовикам.	1986, №2
98	Дробнис В.Ф., Тулицев С.Ю.	Практическая подготовка будущих учителей труда	1986, №2
99	Городенко П.Г.	Опыт подготовки учителей трудового обучения для сельских школ	1987, № 2
100	Хацкевич В.Я., Киселев Ю.И.	Технологическая практика студентов на базе сельскохозяйственного производства	1987, № 7
101	Тхоржевский Д. А., Захарченко Р. О., Юрженко В. В., Кутовой И. И.	Производительный труд студентов в учебных мастерских	1988, № 6
102	Павлютенков Е.М.	Профессиональное становление молодежи – на научную основу	1990, № 11
103	Сулла М.Б., Заенчик В.М.	Подготовка учителей труда к обеспечению безопасности жизнедеятельности учащихся	1991, № 3
104	Хотунцев Ю.Л., Симоненко В.Д., Ушаков М.А., Бердышев А.В., Кожина О.А., Орлов Б.И.	О содержании нового учебного предмета «Технология»	1993, № 4
105	Власов В.А.	Об экспериментальной проверке курса «Человек-труд-профессия»	1995, № 1
106	Симоненко В.Д., Бронников В.Д., Шипицын Н.П.	Симоненко В.Д. Диагностическая программа «Оценка педагогической деятельности учителя труда»	1995, № 6

№	Автор	Назва статті	Рік, №
<i>«Трудова підготовка в закладах освіти»</i>			
107	Тхоржевський Д., Стещенко В., Борисов В.	Готуємо студентів до педагогічної дослідницької діяльності в школі	1996, № 2
108	Корець М. С.	Новий підхід до вивчення машинознавства у вищих педагогічних закладах	1997, № 2
109	Тхоржевський Д.	Яким бути вчителю трудового навчання	1997, № 3
110	Тимчишин Л.	Система підготовки студентів інженерно-педагогічного факультету (до освоєння передового педагогічного досвіду)	1997, № 4
111	Борисов В.	Про готовність учителів трудового навчання до педагогічної дослідницької діяльності	1998, № 1
112	Корець М.С.	Особливості підготовки організаторів технічної творчості в сучасних умовах	1999, № 1
113	Прокопович Б.	До питання про нестандартні практичні заняття зі спеціальних методик як ефективний засіб підготовки майбутнього вчителя праці	1999, № 2
114	Подольнчук С., Гуревич Р.	Комп'ютерні технології під час вивчення професійних дисциплін.	1999, №4
115	Прокопович Б.	Проблеми підготовки майбутніх учителів трудового навчання до ознайомлення учнів з художніми народними ремеслами.	1999, №4
116	Осипов О.	Педагогічні передумови створення навчального обладнання для майстерень трудової підготовки учнів	1999, №4
117	Дідух В.О, Левченко Г.Э, Сидоренко В.К., Терещук Б.М., Тхоржевський Д.О.	Тезаурус стандарту «трудового навчання»	1998, № 1
118	Колядко Л.М.	Шляхи розвитку методологічної роботи вчителів трудового навчання	1998, № 2
119	Кондратюк Г.А., Денисенко Л.І.	Вимоги до складання навчальних програм освітньої галузі «Технологія» для загальноосвітніх шкіл	1998, № 2
120	Тхоржевський Д.О.	Про ступеневу підготовку вчителя трудового навчання	1998, № 2
121	Вихрущ А.В.	Система трудового виховання: закономірності становлення і розвитку	1998, № 3
122	Тхоржевський Д.О.	Про розробку державного стандарту освіти	1998, № 3
123	Боринець Н.	Орієнтовна тематика роботи методичних об'єднань вчителів трудового навчання	1998, №3
124	Стещенко В. В.	Структурно-логічна схема підготовки вчителя трудового навчання	1999, №1

Аналіз публікацій в цьому журналі дає підстави стверджувати, що в контексті формування освітньої складової фахівців із трудової підготовки активно обговорювалися такі проблеми: у 50-70-ті роки з політехнізації освітнього простору, технізації освіти, поширення зв'язків із школою і виробництвом, посилення практичного напрямку навчання; у 80-х роки – зміна орієнтирів навчального процесу майбутніх педагогів внаслідок реформування загальноосвітньої і професійної школи; впровадження дисциплін, що спрямовані на підготовку педагогів до профорієнтаційної роботи із дітьми; поступова переорієнтація навчального процесу на вивчення народних ремесел, декоративно-прикладного мистецтва та художнього дизайну. У 90-х роках ХХ – на початку ХХІ ст. науковий пошук науковців націлено на висвітлення кардинальних змін в підходах до формування освітньої складової фахівців із трудової підготовки внаслідок переходу до побудови власної національної системи освіти, перехід до багатомодульної структури та варіативності змісту тощо.

У першій половині 70-х років також став виходити новий журнал «Знання і праця», в якому містилося багато цінного матеріалу, що вивчався фахівцями із трудової підготовки і мав свій позитивний вплив на їх освітню складову. У ньому висвічувалися досягнення вітчизняної науки і техніки, технічна творчість молоді, публікувалися матеріали з трудового виховання та професійної орієнтації учнівської молоді, оригінальні саморобки шкільного приладдя та наочних посібників. Міністерством УРСР було рекомендовано усім закладам народної освіти «організувати передплату на 1974 рік журналу «Знання і праця» вчителями, студентами, учнями-старшокласниками та бібліотеками шкіл, педагогічних училищ і педінститутів» [1, арк. 88].

Різні питання висвітлюються і в педагогічній пресі сучасної України: «Вища школа», «Шлях освіти», «Післядипломна освіта в Україні» та ін. Проте, інформація в них носить загальний характер що стосується підготовки всієї когорти педагогічних кадрів в Україні. Тому більш детально ми зупинилися на висвітленні публікацій вітчизняного науково-методичного журналу «Трудова підготовка в закладах освіти».

Висновки. Репрезентовані факти дають підстави стверджувати, що теорія і практика формування освітньої складової фахівців із трудової підготовки мала свою генезу розвитку в період другої половини ХХ ст. Про це свідчать велика кількість наукових статей присвячена різноаспектним проблемам з даної тематики. Проте, аналіз періодичних видань дав можливість зробити висновок, що стан дослідженості зазначеної проблеми не носив структурного характеру, що обумовлює актуальність даної теми дослідження. Перспективи подальших розвідок полягають у пошуку інформації у дисертаційних та монографічних дослідженнях, що окреслюють питання нарощення освітнього рівня вчителів даного фаху.

Використані джерела

1. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України, м. Київ, Ф. 166. Міністерство народної освіти України, 1917–1988 рр., оп. 15, спр. 8590. Директивні вказівки управління підвідомчим установам з питань методичної роботи в педагогічних вузах республіки. 9 січня 1973 року – 29 грудня 1973 року, 93 арк.

Kuzmenko Iul.

STATE OF RESEARCH OF PROBLEM OF FORMING OF EDUCATION COMPONENT OF SPECIALISTS OF LABOR TRAINING IN PEDAGOGICAL PRESS IN THE SECOND PART OF THE XX-TH CENTURY

The article is underlined scientific articles of authors in pedagogical press of Soviet time («Soviet pedagogy», «Soviet school», «Polytechnical teaching», «School and manufacturing», «Knowledge and Labor») and independent Ukraine («Higher school», «Way of education», «Labor training in establishments of education», «Postgraduate education in Ukraine») – the 1950-s – the 1990-s years of the XX-th century that were dedicated to different aspects of theory and practice of forming of education component of specialists of labor training. The analysis of periodical publications gave the possibility to do the sum, that state of research of the mentioned problem hadn't structural character that could stipulate actuality of presented theme of research. But theory and practice of forming of educational component of specialists of labor training in the period of the second half of the XX-th century had its own development. Exactly at the beginning of the 50-s years with return of labor training to schools as independent teaching subject, scientific discussions concerning grafting of quantitative and qualitative component of specialists of labor training became more active. As underlined facts in the article testified, scientists searched constructive ways of training of specialists of the mentioned profile in the system of professional education of pedagogical personnel, those searches were especially active in the 60-s and in the 70-s years. Unfortunately in the period of reformations and reorganizations in Ukraine (1984-1999 years) we could observe reduction of actuality of the mentioned question in pedagogical theory and practice. At the same time it should be marked that even at those times was constant discussion of a number of questions on the territory of Ukraine. These questions are still actual nowadays. The analysis of pedagogical press of Soviet times as well as Ukrainian independence period confirms the university teachers' open access to a considerable scientific base on vocational training specialists' education.

Key words: *experts in labor training, educational component, pedagogical press, article.*

Стаття надійшла до редакції 02.02.2017 р.